

LEGE

**privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc
și a copiilor separați de părinți**

nr. 140 din 14.06.2013

Monitorul Oficial nr.167-172/534 din 02.08.2013

* * *

C U P R I N S

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

[Articolul 1.](#) Obiectul legii

[Articolul 2.](#) Sfera de aplicare

[Articolul 3.](#) Noțiuni principale

[Articolul 4.](#) Principiile protecției copilului aflat în situație de risc și a copilului separat de părinți

[Articolul 5.](#) Cadrul general de activitate al autorităților tutelare

Capitolul II

**ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR TUTELARE ÎN DOMENIUL
PROTECȚIEI COPILULUI**

[Articolul 6.](#) Atribuțiile autorității tutelare locale

[Articolul 7.](#) Atribuțiile autorității tutelare teritoriale

[Articolul 7¹.](#) Atribuțiile autorității centrale pentru protecția copilului

Capitolul III

**IDENTIFICAREA, EVIDENȚA ȘI ASISTENȚA COPIILOR
AFLAȚI ÎN SITUAȚIE DE RISC**

[Articolul 8.](#) Identificarea copiilor aflați în situație de risc

[Articolul 9.](#) Evaluarea situației copilului, evidența și asistența copiilor aflați în situație de risc

[Articolul 10.](#) Luarea copilului de la părinți sau de la persoanele în grija cărora acesta se află

Capitolul IV

PROTECȚIA COPIILOR SEPARAȚI DE PĂRINȚI

[Articolul 11.](#) Plasamentul de urgență

[Articolul 12.](#) Plasamentul planificat

[Articolul 12¹.](#) Plasamentul copilului al cărui părinte este minor

[Articolul 12².](#) Pregătirea pentru viața independentă

[Articolul 12³.](#) Organizarea și funcționarea serviciilor de asistență și protecție a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți

[Articolul 12⁴.](#) Reprezentantul legal și responsabilul legal ai copilului separat de părinți

[Articolul 13.](#) Custodia copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar în altă localitate din țară sau de

peste hotare

[Articolul 13¹](#). Instituirea custodiei asupra copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/ curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare

[Articolul 13²](#). Persoanele care pot exercita atribuții de custode

[Articolul 13³](#). Drepturile și obligațiile custodelui

[Articolul 13⁴](#). Monitorizarea situației copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/ curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare

[Articolul 13⁵](#). Încetarea custodiei

[Articolul 13⁶](#). Revocarea calității de custode

Capitolul V

DETERMINAREA STATUTULUI COPILULUI

[Articolul 14](#). Copiii rămași temporar fără ocrotire părintească

[Articolul 15](#). Copiii rămași fără ocrotire părintească

[Articolul 16](#). Termenul de determinare a statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească

[Articolul 17](#). Stabilirea statutului copilului

[Articolul 18](#). Evidența copiilor separați de părinți

Capitolul VI

COOPERAREA ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI

[Articolul 19](#). Cooperarea dintre autoritățile tutelare

[Articolul 20](#). Cooperarea intersectorială

Capitolul VII

RĂSPUNDEREA

[Articolul 21](#). Respectarea termenelor și procedurilor în activitatea autorităților tutelare

[Articolul 22](#). Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

[Articolul 23](#). Intrarea în vigoare. Îndatoririle Guvernului. Modificări în [Codul familiei](#)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește procedurile de identificare, evaluare, asistență, referire, monitorizare și evidență a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, precum și autoritățile și structurile responsabile de aplicarea procedurilor respective.

Articolul 2. Sfera de aplicare

În condițiile prezentei legi, copiii beneficiază de protecție fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, de cetățenie, apartenența etnică sau

originea socială, de statutul obținut prin naștere, de situația materială, de gradul și tipul de dizabilitate, de aspectele specifice de creștere și educație a copiilor, a părinților lor, reprezentanților legali ori responsabililor legali ai acestora, de locul aflării lor (familie, instituție educațională, serviciu social, instituție medicală, comunitate etc.).

[Art.2 modificat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, noțiunile principale utilizate au următoarele semnificații:

autoritate centrală pentru protecția copilului – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, abilitat să elaboreze, să promoveze și să monitorizeze realizarea politicii statului în domeniul protecției copilului;

autoritate tutelară locală – primarii de sate (comune) și de orașe;

autoritate tutelară teritorială – agenția teritorială de asistență socială (prin intermediul structurilor teritoriale de asistență socială), Direcția generală pentru protecția drepturilor copilului din Chișinău, Direcția principală a sănătății și protecției sociale din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia. În municipiile Chișinău și Bălți, autoritățile tutelare teritoriale exercită și atribuțiile de autoritate tutelară locală, cu excepția unităților administrativ-teritoriale autonome din componența acestora, în cadrul cărora atribuțiile de autoritate tutelară locală sunt exercitate de primarii unităților administrativ-teritoriale respective;

copil – persoană care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nu are capacitatea de exercițiu deplină;

copil aflat în situație de risc – copil în privința căruia, ca urmare a evaluării, se constată una sau mai multe din situațiile prevăzute la art.8;

copil separat de părinți – copil lipsit efectiv de grija părinților/unicului părinte în situații determinate de aflarea motivată a acestora în altă localitate din țară sau de peste hotare pentru o perioadă mai mare de 2 luni consecutive; copil luat de la părinți din cauza unui pericol iminent pentru viața sau sănătatea acestuia; copil căruia i s-a stabilit statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească;

copil abandonat – copilul identificat ca fiind fără părinți sau fără alt însoțitor legal în cazul în care nu pot fi stabilite datele de identitate nici ale copilului, nici ale părinților lui;

interesul superior al copilului – asigurarea condițiilor adecvate pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului, ținând cont de particularitățile individuale ale personalității lui și de situația concretă în care acesta se află;

familie – părinții și copiii acestora;

familie extinsă – rudele copilului pînă la gradul IV inclusiv;

reprezentant legal al copilului – părintele copilului, persoană sau autoritate, desemnată, conform legii, să apere drepturile și interesele legitime ale copilului și să acționeze în numele copilului în materie de protecție, siguranță, ocrotire a sănătății, educație, proprietate și în alte domenii;

management de caz – metoda principală de lucru a specialistului în protecția drepturilor copilului sau a asistentului social, cu ajutorul căreia acesta evaluează necesitățile copilului și ale familiei lui în colaborare cu ei, coordonează, monitorizează, evaluează și susține copilul și familia acestuia pentru ca ei să poată beneficia de serviciile și prestațiile sociale care să răspundă acestor necesități;

echipă multidisciplinară – grup convocat de specialistul în protecția drepturilor copilului sau, în lipsa acestuia, de către asistentul social comunitar, compus din profesioniști din diferite domenii, cu atribuții în protecția copilului, care colaborează în scopul prevenirii și/sau soluționării cazurilor copiilor aflați în situații de risc;

plan individual de asistență – document prin care se realizează planificarea serviciilor, a prestațiilor și a măsurilor de protecție a copilului în baza evaluării complexe a acestuia și a familiei sale;

violență împotriva copilului – forme de rele tratamente aplicate de către părinți /reprezentanții legali /persoana în grija căreia se află copilul sau de către orice altă persoană, care produc vătămare actuală sau potențială asupra sănătății acestuia și îi pun în pericol viața, dezvoltarea, demnitatea sau moralitatea, care includ tipurile de violență definite în art.2 din [Legea nr.45-XVI din 1 martie 2007](#) cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie;

neglijarea copilului – omisiunea sau ignorarea voluntară sau involuntară a responsabilităților privind creșterea și educarea copilului, fapt care pune în pericol dezvoltarea lui fizică, mintală, spirituală, morală sau socială, integritatea lui corporală, sănătatea lui fizică sau psihică. Neglijarea poate lua următoarele forme:

- a) *neglijare alimentară* – privarea copilului de hrană sau malnutriția acestuia;
- b) *neglijare vestimentară* – lipsa de îmbrăcăminte și/sau de încălțăminte, în special a celor necesare pentru perioada rece a anului;
- c) *neglijare a igienei* – nerespectarea normelor generale de igienă personală, condiții de locuit insalubre, care amenință viața sau sănătatea copilului;
- d) *neglijare medicală* – lipsa ori refuzul îngrijirilor medicale necesare pentru protecția vieții, integrității corporale și a sănătății copilului, neadresarea la medici în cazuri de urgență;
- e) *neglijare educațională* – refuzul încadrării copilului într-o instituție școlară, neșcolarizarea copilului;
- f) *neglijare emoțională* – ignorarea problemelor psihoemoționale ale copilului;
- g) *neglijare în supraveghere* – punerea sau lăsarea copilului în condiții ori circumstanțe în care lipsa de supraveghere poate conduce la îmbolnăvirea copilului, traumatismul copilului, exploatarea copilului sau decesul acestuia;

pericol iminent – circumstanțe care indică în mod cert asupra existenței situației de risc, inclusiv asupra prezenței elementelor constitutive ale unei infracțiuni contra vieții și/sau sănătății copilului sau asupra riscului apariției acestora în perioada imediat următoare, care au sau pot avea impact grav asupra integrității fizice și/sau psihice a copilului;

luarea copilului de la părinți – procedură prin care copilul este separat de părinți sau de persoanele în grija cărora acesta se află, efectuată în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale [Codului familiei](#);

plasament – măsură de protecție a copilului separat de părinți prin care se asigură condiții pentru creșterea și îngrijirea acestuia în servicii sociale de plasament;

plasament de urgență – plasamentul copilului ale cărui viață sau sănătate sînt în pericol iminent, indiferent de mediul în care acesta se află, pentru o perioadă de pînă la 72 de ore;

plasament planificat – plasamentul copilului într-un serviciu social, pentru o perioadă determinată de timp, conform prevederilor planului individual de asistență;

specialist în protecția drepturilor copilului – persoană angajată de către autoritatea tutelară locală sau de către autoritatea tutelară teritorială, cu sau fără statut de funcționar public, care are studii în domeniul asistenței sociale, al psihologiei, al dreptului, al administrației publice sau în alte domenii conexe, care deține diplomă de studii superioare de licență sau de master, care activează în cadrul primăriei și desfășoară activități de suport pentru realizarea atribuțiilor autorității tutelare locale în domeniul protecției drepturilor copilului;

responsabil legal al copilului – persoană sau autoritate, desemnată, conform legii, să exercite drepturi și obligații aferente creșterii, îngrijirii și educației copilului, prin acordarea suportului fizic, emoțional, educațional și de dezvoltare, în conformitate cu drepturile și interesele copilului;

copil aflat în conflict cu legea – copil care poate fi încadrat în una dintre următoarele situații:

- a) copil care a săvârșit o faptă prevăzută de legislația penală sau contravențională, dar care, din cauza vârstei, nu este pasibil de răspundere penală și/sau de răspundere contravențională;
- b) copil care a săvârșit o faptă care cade sub incidența legislației penale, copil liberat de răspundere penală sau de pedeapsă penală;
- c) copil în privința căruia sunt aplicate măsuri de pedeapsă neprivative de libertate sau copil liberat condiționat de pedeapsă înainte de termen.

[Art.3 modificat prin Legea nr.256 din 17.08.2023, în vigoare 01.01.2024]

[Art.3 modificat prin Legea nr.156 din 09.06.2022, în vigoare 01.07.2022]

[Art.3 modificat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

[Art.3 modificat prin [Legea nr.79 din 24.05.2018](#), în vigoare 15.06.2018]

Articolul 4. Principiile protecției copilului aflat în situație de risc și a copilului separat de părinți

Protecția copilului se realizează conform următoarelor principii:

- a) asigurarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;
- b) respectarea priorității privind creșterea și educarea copilului în familie;
- c) dreptul prioritar al părinților de a-și educa copiii conform propriilor convingeri și responsabilitatea primară a părinților pentru creșterea, educarea și protecția copiilor lor;
- d) obligația statului de a asigura familiei asistența necesară pentru creșterea și educarea copiilor;
- e) egalitatea șanselor și nediscriminarea;
- f) cooperarea intersectorială și intervenția multidiscplinară;
- g) asistența individualizată a fiecărui copil;
- h) respectarea demnității copilului;
- i) asigurarea participării copilului la luarea deciziilor care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate;
- j) asigurarea continuității în creșterea și educarea copilului, ținând cont de identitatea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție;
- k) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;
- l) responsabilitatea autorităților pentru asigurarea protecției împotriva violenței, neglijării și exploatării copilului.

Articolul 5. Cadrul general de activitate al autorităților tutelare

(1) Autoritățile tutelare trebuie să întreprindă toate măsurile necesare pentru asistența și suportul copiilor și al familiilor acestora în scopul prevenirii separării copilului de mediul familial sau, după caz, în scopul (re)integrării acestuia în familie.

(2) Plasamentul copilului poate fi dispus de autoritățile tutelare numai în cazul în care, în urma evaluărilor, se constată că menținerea copilului alături de părinți nu este posibilă sau contravine interesului superior al acestuia.

(3) În cazul separării copilului de părinți din cauza aflării acestuia în situațiile de risc prevăzute la art.8, autoritatea tutelară teritorială dispune plasamentul copilului, ținând cont de prioritatea plasării acestuia în serviciul tutelă/curatelă în cadrul familiei extinse sau în cadrul familiei persoanei cu care copilul a stabilit relații apropiate (vecin, prieten de familie etc.) față de celelalte tipuri de servicii de plasament, iar în cazul în care acest lucru este imposibil – de prioritatea plasării în servicii de plasament de tip familial față de plasarea în cele de tip rezidențial.

[Art.5 modificat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Capitolul II

ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR TUTELARE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI

Articolul 6. Atribuțiile autorității tutelare locale

(1) Autoritatea tutelară locală are următoarele atribuții:

- a) asigură recepționarea și înregistrarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copilului, se autosesizează în cazul identificării unor copii aflați în situație de risc;
 - a¹) informează autoritatea tutelară teritorială despre cazurile copiilor care necesită asistență juridică calificată pentru respectarea drepturilor și intereselor acestora;
- b) coordonează examinarea sesizărilor privind încălcarea drepturilor copilului;
- c) în limita atribuțiilor sale și în cooperare cu autoritatea tutelară teritorială, întreprinde acțiunile necesare pentru prevenirea separării copilului de mediul familial sau pentru (re)integrarea copilului în familie;
- d) asigură evaluarea familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;
- e) asigură luarea copilului de la părinți sau de la persoanele în grija cărora se află acesta în cazul existenței unui pericol iminent pentru viața sau sănătatea lui și înaintează, în termen de 3 zile lucrătoare, acțiunea în instanța de judecată privind decăderea din drepturile părintești sau privind luarea copilului de

la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești;

f) asigură plasamentul de urgență al copiilor separați de părinți;

g) asigură instituirea custodiei asupra copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare ori nu-și pot realiza obligațiile privind creșterea, îngrijirea și educația copilului din cauza problemelor de sănătate;

h) asigură luarea și scoaterea de la evidență a familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;

i) participă la procedura de luare a copilului de la părinți;

j) eliberează și transmite autorității tutelare teritoriale avize privind plasamentul planificat al copiilor;

k) cooperează, la nivel local, cu instituțiile, structurile și serviciile cu atribuții în domeniul protecției copilului;

k¹) solicită, în caz de necesitate, oficiului teritorial al Consiliului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat în vederea înaintării acțiunii în instanța de judecată privind decăderea din drepturile părintești sau privind luarea copilului de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești;

l) coordonează procesul de monitorizare a situației familiilor cu copii aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;

l¹) asigură monitorizarea situației copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare;

m) coordonează procesul de analiză a situației la nivel local privind protecția copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;

n) planifică și decide realizarea măsurilor de informare a populației privind drepturile copilului;

o) în limita atribuțiilor sale, întreprinde măsurile necesare pentru respectarea drepturilor patrimoniale ale copiilor cu statut de copil rămas fără ocrotire părintească sau de copil rămas temporar fără ocrotire părintească;

p) colaborează cu autoritățile tutelare teritoriale și centrale în vederea protecției copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, inclusiv prin informarea reciprocă pe probleme de interes comun.

(2) Autoritatea tutelară locală își exercită atribuțiile direct sau prin intermediul specialistului pentru protecția drepturilor copilului.

[Art.6 modificat prin Legea nr.256 din 17.08.2023, în vigoare 01.01.2024]

[Art.6 modificat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 7. Atribuțiile autorității tutelare teritoriale

Autoritatea tutelară teritorială are următoarele atribuții:

a) recepționează, înregistrează și transmite, conform competenței, sesizările privind încălcarea drepturilor copilului;

b) în limita atribuțiilor, acordă sprijin autorităților tutelare locale în procesul de identificare, evaluare și asistență a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți și participă la acest proces în caz de necesitate;

c) întreprinde, în colaborare cu autoritatea tutelară locală, acțiunile necesare privind prevenirea separării copilului de mediul familial sau privind (re)integrarea lui în familie;

d) asigură plasamentul planificat al copiilor separați de părinți;

d¹) asigură instituirea tutelei/curateleii asupra copiilor cu statut de copil rămas fără ocrotire părintească și de copil rămas temporar fără ocrotire părintească; asigură instituirea și convocarea consiliului de familie al copilului și desemnarea tutorelui/curatorului special și a celui supleant, în conformitate cu Codul civil;

e) asigură stabilirea/retragerea statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească;

f) asigură stabilirea statutului de copil adoptabil;

g) ține evidența copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească și a copiilor rămași fără ocrotire

părintească aflați în plasament planificat, recepționează/sistematizează datele privind copiii aflați în evidența autorităților tutelare locale;

h) asigură reprezentarea intereselor și a drepturilor copiilor în instanța de judecată și în alte instituții sau autorități;

h¹) participă în calitate de reprezentant legal al copilului victimă sau martor al infracțiunii ori contravenției, precum și al copilului care are calitate de contravenient, bănuț, învinuit, inculpat – în cazul în care nu sunt prezenți părinții sau tutorele/curatorul copilului și în temeiul ordonanței organului de urmărire penală sau al încheierii instanței de judecată prin care autoritatea tutelară teritorială a fost desemnată ca reprezentant legal al copilului respectiv;

h²) solicită, în caz de necesitate, oficiului teritorial al Consiliului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat care să reprezinte în raport cu organul de urmărire penală și/sau în instanța de judecată interesele copilului aflat în situație de risc față de care a fost dispus plasamentul de urgență sau plasamentul planificat;

i) asigură, la nivel teritorial, cooperarea dintre instituțiile, structurile și serviciile cu atribuții în domeniul protecției copilului;

j) determină necesitățile de formare profesională a specialiștilor implicați în protecția copilului în domeniul respectării drepturilor copilului și asigură formarea profesională inițială și cea continuă, în conformitate cu necesitățile identificate;

k) analizează anual datele privind situația copiilor din unitățile administrativ-teritoriale arondate și prezintă propuneri privind instituirea sau dezvoltarea serviciilor sociale în conformitate cu necesitățile identificate, după cum urmează:

– agențiile teritoriale de asistență socială – autorități centrale pentru protecția copilului;

– Direcția generală pentru protecția drepturilor copilului din Chișinău/Direcția principală a sănătății și protecției sociale din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia – Consiliului municipal Chișinău/autorităților publice ale unității teritoriale autonome Găgăuzia și/sau autorității centrale pentru protecția copilului, după caz;

l) întreprinde măsuri de informare a populației privind drepturile copilului;

m) colaborează cu autoritățile tutelare locale, teritoriale și centrale în vederea protecției copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, inclusiv prin informarea reciprocă pe probleme de interes comun;

n) asigură stabilirea și plata indemnizațiilor pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă, precum și a indemnizațiilor zilnice pentru copiii cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească și cu statut de copil rămas fără ocrotire părintească, din contul bugetului de stat; în cazul municipiului Chișinău și al unității teritoriale autonome Găgăuzia, finanțarea se face prin transferuri cu destinație specială către bugetele acestora;

o) în cooperare cu autoritățile tutelare locale, cu alte autorități și instituții care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, precum și cu organele de drept, întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea implementării prevederilor Convenției asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, adoptată la Haga la 25 octombrie 1980, și celor ale [Convenției europene asupra recunoașterii și executării deciziilor privind supravegherea copiilor și restabilirea supravegherii copiilor](#), adoptată la Luxemburg la 20 mai 1980;

p) în cooperare cu alte autorități, inclusiv autorități tutelare locale, întreprinde măsurile necesare pentru protecția și repatrierea copiilor neînsoțiți identificați peste hotare și a celor aflați în dificultate peste hotare, în conformitate cu procedurile stabilite de către Guvern.

[Art.7 modificat prin Legea nr.256 din 17.08.2023, în vigoare 01.01.2024]

[Art.7 modificat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

[Art.7 completat prin [Legea nr.83 din 25.05.2017](#), în vigoare 07.07.2017]

[Art.7 completat prin [Legea nr.71 din 12.04.2015](#), în vigoare 01.01.2015]

Articolul 7¹. Atribuțiile autorității centrale pentru protecția copilului

Autoritatea centrală pentru protecția copilului exercită următoarele atribuții:

a) elaborează proiecte de acte normative pentru perfecționarea legislației în domeniul protecției sociale a familiei și protecției drepturilor copilului și monitorizează implementarea acestora;

b) exercită atribuțiile de autoritate centrală desemnată în contextul implementării prevederilor [Convenției asupra protecției copiilor și cooperării în materie de adopție internațională](#), încheiată la Haga la 29 mai 1993, celor ale [Convenției asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii](#), întocmită la Haga la 25 octombrie 1980, și celor ale [Convenției europene asupra recunoașterii și executării deciziilor privind supravegherea copiilor și restabilirea supravegherii copiilor](#), adoptată la Luxemburg la 20 mai 1980;

c) analizează politicile de protecție socială a familiei și de protecție a drepturilor copilului și elaborează propuneri și recomandări privind îmbunătățirea situației în domeniu;

d) elaborează și monitorizează aplicarea standardelor minime de calitate pentru tipurile de servicii sociale prestate copiilor/familiilor cu copii în scopul prevenirii, limitării sau depășirii unei situații de dificultate;

e) asigură dezvoltarea mecanismelor de protecție socială a copiilor/familiilor cu copii, asigură accesul copiilor și al familiilor la servicii sociale de calitate;

f) susține metodologic dezvoltarea acțiunilor comunitare privind prevenirea separării copilului de familie și menținerea lui în mediul familial;

g) coordonează metodologic activitatea autorităților tutelare din cadrul unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și nivelul al doilea;

h) coordonează și monitorizează activitatea în domeniul adopției;

i) asigură accesul persoanelor fizice și juridice, autorizate prin lege, la informația privind copiii luați în evidență pentru adopție;

j) colectează, analizează și asigură protecția și confidențialitatea datelor privind copiii aflați în situație de risc și copiii separați de părinți, privind adopțiile naționale și cele internaționale;

k) colectează și analizează datele cu privire la serviciile sociale prestate familiilor cu copii și copiii separați de părinți;

l) monitorizează respectarea drepturilor copilului în perioada preadopție și cea postadopție;

m) coordonează elaborarea, aprobă și monitorizează implementarea programelor de găzduire peste hotare a copiilor adoptabili în vederea adopției;

n) ține Registrul de stat al adopției și Registrul de stat al copiilor aflați în situație de risc și al copiilor separați de părinți, în condițiile legii;

o) asigură, în comun cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, protecția și repatrierea copiilor neînsoțiți identificați peste hotare și a celor aflați în dificultate peste hotare;

p) promovează măsuri de prevenire a violenței împotriva copilului;

q) coordonează implementarea mecanismului de cooperare intersectorială pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, precum și a mecanismului de cooperare intersectorială pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului;

r) coordonează, în comun cu autoritățile publice centrale și cele locale, cu organismele internaționale și organizațiile societății civile, realizarea programelor de protecție socială a familiei și de protecție a drepturilor copilului;

s) coordonează/participă la realizarea studiilor în domeniul protecției drepturilor copilului;

t) acordă suport metodologic agențiilor teritoriale de asistență socială, structurilor teritoriale de asistență socială, Direcției generale pentru protecția drepturilor copilului Chișinău, Direcției principale a sănătății și protecției sociale din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, autorității tutelare locale și organizațiilor societății civile prestatoare de servicii în domeniu;

u) elaborează rapoarte naționale periodice privind aplicarea la nivel național a [Convenției cu privire la drepturile copilului](#), adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989.

[Art. 7¹ modificat prin Legea nr.256 din 17.08.2023, în vigoare 01.01.2024]

[Art. 7¹ introdus prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Capitolul III

IDENTIFICAREA, EVIDENȚA ȘI ASISTENȚA COPIILOR AFLAȚI ÎN SITUAȚIE DE RISC

Articolul 8. Identificarea copiilor aflați în situație de risc

Autoritatea tutelară locală este obligată să se autosesizeze și/sau să asigure recepționarea și înregistrarea sesizărilor cu privire la copiii aflați în următoarele situații:

- a) copiii sînt supuși violenței;
- b) copiii sînt neglijați;
- c) copiii practică vagabondajul, cerșitul, prostituția;
- d) copiii sînt lipsiți de îngrijire și supraveghere din partea părinților din cauza absenței acestora de la domiciliu din motive necunoscute;
- e) părinții copiilor au decedat;
- f) copiii trăiesc în stradă, au fugit ori au fost alungați de acasă;
- g) părinții copiilor refuză să-și exercite obligațiile părintești privind creșterea și îngrijirea copilului;
- h) copiii au fost abandonați de părinți;
- i) în privința unuia dintre părinții copilului este instituită o măsură de ocrotire judiciară (ocrotire provizorie, curatelă sau tutelă);
- j) copiii sînt victime ale infracțiunilor, dacă se află în una sau mai multe situații indicate la lit.a)–i);
- k) copiii sunt expuși riscului de a comite infracțiuni sau se află în conflict cu legea;
- l) copiii străini sau apatrizi au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru ei prin lege sau au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic.

[Art.8 completat prin Legea nr.297 din 26.12.2024, în vigoare 16.01.2025]

[Art.8 completat prin Legea nr.256 din 17.08.2023, în vigoare 01.01.2024]

[Art.8 completat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

[Art.8 completat prin [Legea nr.32 din 16.03.2018](#), în vigoare 20.04.2018]

[Art.8 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 9. Evaluarea situației copilului, evidența și asistența copiilor aflați în situație de risc

(1) Autoritatea tutelară locală în a cărei rază este locul aflării copilului dispune evaluarea inițială a situației copilului de către specialistul pentru protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia – de către asistentul social comunitar, cu implicarea în procesul de evaluare, după caz, a altor specialiști din domeniul ocrotirii sănătății, educației, ordinii publice etc.:

- a) în termen de 24 de ore – în cazul primirii informațiilor prevăzute la art.8 lit.a)–c);
- b) imediat – în cazul în care din conținutul sesizării se constată existența unui pericol iminent pentru copil, precum și în cazul primirii informațiilor prevăzute la art.8 lit.d)–i) sau lit.l).

(2) În cazul în care situațiile de risc prevăzute la art.8 lit.a) și b) s-au produs în afara familiei, măsurile specificate la alin.(1) se întreprind cu acordul prealabil al părinților /reprezentantului legal al copilului, cu excepția cazurilor în care dezacordul acestora contravine interesului superior al copilului.

(3) În cazul în care situațiile de risc prevăzute la art.8 lit.a)–c) s-au produs într-un serviciu de plasament, autoritatea tutelară locală în a cărei rază este locul aflării copilului întreprinde măsurile prevăzute la alin.(1), asigurînd securitatea pentru viața și sănătatea copilului, și informează imediat autoritatea tutelară teritorială care va decide asupra măsurilor de protecție a copilului.

(4) Dacă în urma evaluării inițiale a situației copilului se confirmă situația de risc pentru copil, autoritatea tutelară locală dispune imediat luarea în evidență a copilului aflat în situație de risc.

(5) Registrul de evidență a copiilor aflați în situații de risc se ține de către autoritatea tutelară locală, fiind completat de către specialistul pentru protecția drepturilor copilului, iar în lipsa acestuia – de către asistentul social comunitar.

(6) Evaluarea, asistența și monitorizarea copilului aflat în situație de risc se realizează prin utilizarea metodei managementului de caz, aprobată de autoritatea centrală pentru protecția copilului.

(7) În cazul recepționării informației despre copiii aflați în situația de risc prevăzută la art.8 lit.h),

autoritatea tutelară locală sau specialistul pentru protecția drepturilor copilului participă la întocmirea actului de abandon al copilului într-o instituție sau a procesului-verbal privind găsirea copilului.

(8) În cazul în care locul aflării copilului este altul decât domiciliul părinților, autoritatea tutelară locală sesizează autoritatea tutelară teritorială în a cărei rază domiciliază părinții în scopul prezentării datelor necesare pentru realizarea evaluării inițiale și complexe a situației copilului.

[Art.9 completat prin Legea nr.297 din 26.12.2024, în vigoare 16.01.2025]

Articolul 10. Luarea copilului de la părinți sau de la persoanele în grija cărora acesta se află

(1) În cazul în care, ca urmare a evaluării inițiale, se constată existența unui pericol iminent pentru viața sau sănătatea copilului, autoritatea tutelară în a cărei rază este locul aflării acestuia dispune imediat luarea copilului de la părinți sau de la persoanele în grija cărora acesta se află, comunicând acest fapt procurorului în termen de cel mult 24 de ore.

(2) Procedura de luare a copilului de la părinți sau de la persoanele în grija cărora acesta se află se efectuează cu participarea obligatorie a autorității tutelare locale sau a reprezentantului acesteia, a specialistului pentru protecția drepturilor copilului, a asistentului social comunitar, a medicului /asistentului medicului de familie și a ofițerului de sector al poliției.

(3) În cazul prevăzut la alin.(1), autoritatea tutelară locală, în termen de 3 zile lucrătoare, va porni o acțiune în instanța de judecată privind decăderea din drepturile părintești sau privind luarea copilului de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești. Dacă această cerință nu este îndeplinită, copilul va fi înapoiat imediat părinților.

(4) Cu excepția situației prevăzute la alin.(1), luarea copilului de la părinți se efectuează numai în baza unei hotărâri a instanței de judecată privind decăderea din drepturile părintești sau a unei hotărâri a instanței de judecată privind luarea copilului fără ca părinții să fie decăzuți din drepturile părintești conform prevederilor art.67–69, 71 și 72 din [Codul familiei](#).

Capitolul IV

PROTECȚIA COPIILOR SEPARAȚI DE PĂRINȚI

Articolul 11. Plasamentul de urgență

(1) Autoritatea tutelară locală emite dispoziția privind plasamentul de urgență al copilului și informează în acest sens autoritatea tutelară teritorială în a cărei rază este locul de plasament al copilului în cazul luării copilului de la părinți în condițiile art.10 alin.(1) sau în cazul lipsei părinților în momentul identificării copilului în situațiile specificate la art.8 lit.d)–h) sau lit.l).

(2) Ținând cont de interesul superior al copilului, acesta poate fi plasat de urgență în:

a) familia rudelor sau a altor persoane cu care a stabilit relații apropiate (vecini, prieteni de familie etc.) și care doresc să primească /să țină copilul pentru a-l crește și educa în familia lor, în baza cererii scrise a acestora, pornind de la necesitatea asigurării stabilității și continuității în îngrijirea, creșterea și educația copilului, ținând cont de identitatea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică;

b) servicii de plasament de tip familial (casă de copii de tip familial, asistență parentală profesionistă);

c) servicii de plasament de tip rezidențial.

(3) Copilul separat de părinți poate fi plasat de urgență pe un termen de până la 72 de ore, cu posibilitatea prelungirii termenului de plasament până la 45 de zile, perioadă în care se efectuează evaluarea complexă a situației copilului și se emite dispoziția cu privire la (re)integrarea copilului în familie sau cu privire la plasamentul planificat al acestuia.

[Art.11 completat prin Legea nr.297 din 26.12.2024, în vigoare 16.01.2025]

[Art.11 completat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 12. Plasamentul planificat

(1) Plasamentul planificat al copilului se efectuează conform dispoziției autorității tutelare teritoriale, cu avizul autorității tutelare locale și numai în baza avizului pozitiv al Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate, modul de organizare și funcționare a căreia este aprobat de Guvern.

(2) Copiii pot fi plasați în:

[Lit.a) alin.(2) art.12 abrogată prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

b) serviciul de plasament de tip familial (tutelă/curatelă, casă de copii de tip familial, asistență parentală profesionistă);

c) serviciul de plasament de tip rezidențial (casă comunitară, centru de plasament temporar, alt tip de serviciu).

(3) La plasarea copilului în serviciul tutelă/curatelă, autoritatea tutelară teritorială ține cont de prioritatea plasării copilului:

a) în familia extinsă;

b) în familia persoanei cu care copilul a stabilit relații apropiate (vecin, prieten de familie etc.);

c) în familia adoptatorului, conform prevederilor alin.(4).

(4) În cazul copilului cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească, autoritatea tutelară teritorială de la domiciliul copilului poate propune Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate examinarea avizării pozitive a plasării copilului în serviciul tutelă/curatelă în cadrul familiei unui adoptator, selectat conform metodologiei aprobate de către autoritatea centrală pentru protecția copilului.

(5) Plasamentul planificat al copilului în serviciile indicate la alin.(2) încetează odată cu atingerea de către acesta a vârstei de 18 ani ori la finalizarea anului de studii pe parcursul căruia a atins vârsta respectivă.

[Art.12 modificat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 12¹. Plasamentul copilului al cărui părinte este minor

(1) Copilul al cărui părinte este minor beneficiază de serviciile prestate în cadrul serviciilor de plasament fără avizul Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate și fără dispoziția autorității tutelare teritoriale privind stabilirea statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească ori privind plasamentul de urgență sau al celui planificat al copilului respectiv.

(2) În cazul copilului al cărui părinte este minor, autoritatea tutelară teritorială emite o dispoziție suplimentară cu privire la plasamentul copilului respectiv împreună cu părintele minor:

a) concomitent cu plasamentul părintelui minor;

b) după nașterea copilului al cărui părinte este un minor aflat în plasament;

c) în cazul plasamentului copilului al cărui părinte este minor – după dispunerea plasamentului părintelui minor.

(3) Copilul al cărui părinte este minor beneficiază de prestații sociale, în conformitate cu legislația, de la data plasării în serviciu de plasament și în temeiul dispoziției cu privire la plasamentul copilului împreună cu părintele minor.

(4) În cazul în care după plasament, menținerea copilului împreună cu părintele minor nu este posibilă sau contravine interesului superior al copilului, autoritatea tutelară teritorială întreprinde măsurile necesare pentru stabilirea statutului copilului al cărui părinte este minor și asigură un nou plasament al acestuia conform prevederilor legislației.

[Art.12¹ introdus prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 12². Pregătirea pentru viața independentă

Pentru copiii cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească, începând cu atingerea vârstei de 16 ani, autoritatea tutelară teritorială în colaborare cu prestatorul și personalul serviciului în care este plasat copilul asigură pregătirea acestuia pentru viața independentă.

[Art.12² introdus prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 12³. Organizarea și funcționarea serviciilor de asistență și protecție a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți

Modul de organizare și funcționare a serviciilor de asistență și protecție a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți este stabilit de către Guvern.

[Art. 12³ introdus prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 12⁴. Reprezentantul legal și responsabilul legal al copilului separat de părinți

(1) Exercițarea atribuțiilor de reprezentant legal al copiilor cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească este asigurată de către autoritatea tutelară teritorială, cu excepția copiilor plasați în serviciul tutelă/curatelă, pentru care reprezentantul legal este tutorele/curatorul.

(2) Responsabilul legal al copilului pentru copiii menționați la alin.(1) este:

a) tutorele/curatorul, asistentul parental profesionist ori părintele-educator – în cazul copiilor aflați în servicii de plasament de tip familial;

b) administrația serviciilor de plasament de tip rezidențial – în cazul copiilor aflați în serviciile respective;

c) custodele – în cazul copiilor asupra cărora este instituită custodia.

[Art. 12⁴ introdus prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 13. Custodia copiilor ai căror părinți/unicul părinte se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare

(1) În cazul copilului separat de părinți din cauza aflării temporare a părinților/unicului părinte pentru o perioadă mai mare de două luni în altă localitate din țară sau de peste hotare, autoritatea tutelară locală instituie custodia asupra acestuia, ca formă de protecție temporară a copilului, în scopul asigurării creșterii, îngrijirii și educației adecvate a acestuia.

(2) Părinții/unicul părinte care intenționează să plece temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare (la muncă, studii, tratament sau din alte motive) sunt obligați să depună la autoritatea tutelară locală de la locul de trai al persoanei/persoanelor care urmează să exercite custodia cererea privind instituirea custodiei asupra copilului și declarația privind acordul persoanei/persoanelor respective, conform modelului aprobat de către Guvern.

(3) Prevederile alin.(2) se aplică și pentru părinții/unicul părinte care se află mai mult de două luni în altă localitate din țară sau de peste hotare, urmând ca aceștia să depună documentele indicate la alin.(2) sau să le transmită autorității tutelare locale:

a) prin scrisoare recomandată, adresată autorității tutelare locale;

b) prin mesaj electronic pe adresa electronică oficială a autorității tutelare locale, cu denumirea mesajului „Confidențial. Articolul 13/140/2013”;

c) prin intermediul persoanei în grija căreia se află copilul sau prin intermediul altor persoane.

(4) Prevederile prezentului articol se aplică și pentru tutorii/curatorii care se află temporar ori care intenționează să plece temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare pentru o perioadă mai mare de două luni.

(5) Documentele indicate la alin.(2) se depun/se transmit separat pentru fiecare copil, fiind semnate de părinți/unicul părinte sau de tutore/curator.

(6) În cazul în care părinții au opinii diferite cu privire la persoana în grija căreia se va afla copilul, acestea sunt examinate de către autoritatea tutelară teritorială de la locul de trai al copilului, iar decizia autorității tutelare teritoriale poate fi contestată în instanța de judecată, care se pronunță cu privire la persoana în grija căreia se va afla copilul.

(7) Identificarea copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare se efectuează de:

a) conducerea instituțiilor de învățământ – în cazul copiilor care frecventează astfel de instituții;

b) specialistul în protecția drepturilor copilului, asistentul social comunitar, medicul de familie/asistentul medicului de familie sau ofițerul de sector al poliției – în cazul copiilor care nu

frecventează instituții de învățământ.

(8) Informația cu privire la copiii ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare se prezintă autorității tutelare locale:

a) semestrial, până la data de 30 aprilie și, respectiv, 30 octombrie – în situațiile indicate la alin.(7) lit.a);

b) în termen de 3 zile lucrătoare – în situațiile indicate la alin.(7) lit.b).

(9) În cazul identificării copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare asupra cărora nu este instituită custodia, autoritatea tutelară locală de la locul aflării copiilor respectivi întreprinde acțiunile necesare pentru informarea părinților, persoanei în grija căreia se află copilul și, după caz, autorității tutelare locale de la locul de trai al părinților despre obligația instituirii custodiei.

(10) După identificarea copiilor aflați în situațiile indicate la alin.(7) lit.b), în scopul constatării condițiilor de creștere, îngrijire și educație a acestora, autoritatea tutelară locală dispune evaluarea situației copiilor respectivi, în termen de 30 de zile lucrătoare, de către specialistul în protecția drepturilor copilului sau, în lipsa acestuia, de către asistentul social comunitar.

[Art.13 în redacția Legii nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 13¹. Instituirea custodiei asupra copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/ curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare

(1) După recepționarea documentelor indicate la art.13 alin.(2), autoritatea tutelară locală întocmește un dosar pentru copil și, în termen de 3 zile lucrătoare, dispune evaluarea de către specialistul în protecția drepturilor copilului sau, în lipsa acestuia, de către asistentul social comunitar a situației copilului a condițiilor de creștere, îngrijire și educație, precum și a mediului familial al persoanei/persoanelor în grija cărora se va afla copilul, cu formularea concluziilor privind oportunitatea instituirii custodiei asupra copilului.

(2) În baza dispoziției autorității tutelare locale, specialistul în protecția drepturilor copilului sau, în lipsa acestuia, asistentul social comunitar, în termen de 5 zile lucrătoare, prezintă acesteia evaluările indicate la alin.(1).

(3) În temeiul evaluărilor, autoritatea tutelară locală, în termen de 3 zile lucrătoare, emite dispoziția privind instituirea sau privind refuzul instituirii custodiei asupra copilului. Un exemplar al dispoziției se anexează la dosarul copilului și câte un exemplar se transmite persoanei/persoanelor care au depus cererea privind instituirea custodiei și persoanei/persoanelor care și-au exprimat acordul să exercite atribuții de custode.

(4) În cazul refuzului autorității tutelare locale de a institui custodia, persoanele interesate pot contesta dispoziția respectivă în instanța de judecată conform legislației.

[Art.13¹ introdus prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 13². Persoanele care pot exercita atribuții de custode

(1) Poate exercita atribuții de custode o persoană fizică sau un cuplu căsătorit (soț și soție), dacă și-au exprimat acordul și nu se află sub nicio restricție prevăzută de alin.(2).

(2) Nu poate exercita atribuții de custode/responsabil legal al copilului:

a) persoana care nu a împlinit 18 ani;

b) persoana în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară;

c) persoana decăzută din drepturi părintești;

d) persoana căreia, din cauza exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor de tutore, curator sau custode, i s-a revocat tutela, curatela sau custodia;

e) persoana aflată în conflict de interese cu copilul respectiv;

f) persoana care a prezentat documente sau informații false pentru instituirea custodiei;

g) persoana care a fost condamnată pentru săvârșirea cu intenție a infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei, infracțiunilor contra libertății, cinstei și demnității persoanei, infracțiunilor privind viața sexuală, infracțiunilor contra familiei și minorilor.

Articolul 13³. Drepturile și obligațiile custodelui

(1) Custodia este o sarcină personală și gratuită.

(2) Custodele are următoarele drepturi:

- a) să fie informat despre istoricul și starea sănătății copilului;
- b) să beneficieze de asistență și suport din partea autorităților tutelare;
- c) să solicite încetarea custodiei.

(3) Custodele are următoarele obligații:

- a) să asigure copilului îngrijire și educație individualizată;
- b) să protejeze și să promoveze bunăstarea copilului;
- c) să asigure protecția copilului de orice violență fizică, sexuală, psihologică, economică, spirituală;
- d) să informeze părinții și/sau autoritatea tutelară despre orice schimbare în situația familiei sale sau a copilului, care ar putea afecta capacitatea de a îngriji și educa copilul;
- e) să înștiințeze imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore, părinții despre orice maladie a copilului și despre interacțiunea copilului cu organele de drept în calitate de bănuț, învinuit, inculpat, victimă sau martor;
- f) să asigure comunicarea copilului cu părinții, bunicii, frații și surorile și cu alte persoane apropiate pentru copil, dacă aceasta nu contravine interesului superior al copilului;
- g) să asigure copilului condiții adecvate de trai și de igienă personală, precum și să îl asiste în formarea deprinderilor de autoîngrijire;
- h) să asigure copilul cu îmbrăcăminte și încălțăminte în conformitate cu necesitățile și particularitățile individuale ale acestuia, cu opinia părinților și cea a copilului, implicându-l, după caz, în alegerea și procurarea îmbrăcăminte și încălțăminte sau oferindu-i posibilitatea de a alege și a procura de sine stătător bunurile respective;
- i) să asigure copilului o alimentație sănătoasă, care corespunde cu particularitățile de vârstă, cu necesitățile fiziologice ale acestuia, precum și cu preferințele copilului;
- j) să faciliteze înscrierea copilului în instituții de învățământ, ținând cont de opinia părinților și cea a copilului, precum și de necesitățile educaționale și de dezvoltare ale copilului;
- k) să contribuie la petrecerea timpului liber de către copil și la implicarea acestuia în activități sportive, culturale și artistice, conform intereselor copilului;
- l) să verifice și, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura luarea în evidență a copilului de către medicul de familie în cel mult 5 zile de la data instituirii custodiei;
- m) să asigure prezența copilului la examenele medicale, conform prescrierilor medicului de familie și ale medicilor specialiști;
- n) să respecte prescrierile medicilor, să aplice cu strictețe tratamentul copilului și să realizeze măsuri de prevenire a îmbolnăvirii;
- o) să aplice metode de educație adecvate atât vârstei, cât și problemelor cu care se confruntă copilul, pentru a-i forma deprinderi privind modul sănătos de viață, respectarea igienei personale, alimentarea rațională și inofensivă;
- p) să anunțe autoritatea tutelară locală care a dispus instituirea custodiei în cazurile în care părinții nu asigură/asigură insuficient surse financiare și bunuri necesare pentru creșterea și îngrijirea copilului și/sau nu se implică în procesul de educație a copilului;
- q) să asigure protecția și confidențialitatea datelor cu caracter personal, cunoscute în exercitarea atribuțiilor de custode.

(4) Drepturile și obligațiile custodelui sunt exercitate de către acesta numai pe perioada aflării efective a copilului în îngrijirea sa.

(5) Cheltuielile pentru creșterea, îngrijirea și educația copiilor aflați în custodie sunt suportate de către reprezentantul legal, inclusiv din contul prestațiilor sociale acordate pentru copiii respectivi.

Articolul 13⁴. Monitorizarea situației copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/ curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare

(1) Monitorizarea situației copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare se realizează semestrial de către autoritatea tutelară locală de la locul aflării copilului, prin intermediul specialistului în protecția drepturilor copilului sau, în lipsa acestuia, al asistentului social comunitar, în perioada 1–31 mai și, respectiv, 1–30 noiembrie, în baza:

a) listelor copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare, prezentate de către conducerea instituțiilor de învățământ până la data de 30 aprilie și, respectiv, de 30 octombrie;

b) informațiilor privind identificarea copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare, prezentate de specialistul în protecția drepturilor copilului, asistentul social comunitar, medicul de familie/asistentul medicului de familie sau ofițerul de sector al poliției;

c) Registrului privind evidența copiilor aflați în custodie, contrapus cu listele și informațiile indicate la lit.a) și b).

(2) Dacă în rezultatul monitorizării situației copiilor ai căror părinți/unicul părinte sau tutore/curator se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare se constată că copilul întâmpină dificultăți în interacțiunea cu custodele și/sau membrii familiei acestuia, în procesul de educație, de relaționare cu alți copii sau cu cadrele didactice, autoritatea tutelară locală de la locul aflării copilului întreprinde măsuri de suport pentru depășirea situațiilor respective, cu implicarea, după caz, a părinților, ținând cont de interesul superior al copilului.

[Art.13⁴ introdus prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 13⁵. Încetarea custodiei

(1) Custodia încetează:

a) în cazul în care copilul a revenit în grija reprezentantului legal;

b) la cererea părinților privind schimbarea custodelui;

c) la cererea custodelui, cu înștiințarea prealabilă a părinților;

d) în cazul revocării custodelui în condițiile art.13⁶.

(2) În cazurile indicate la alin.(1), autoritatea tutelară locală care a instituit custodia emite, în termen de 3 zile lucrătoare, dispoziția privind încetarea custodiei.

[Art.13⁵ introdus prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 13⁶. Revocarea calității de custode

(1) Copilul, părinții acestuia, persoanele împuternicite prin lege cu atribuții de protecție a copilului, precum și alte persoane pot contesta sau denunța la autoritatea tutelară locală actele și acțiunile custodelui care prejudiciază drepturile și interesele copilului.

(2) Custodele este revocat de către autoritatea tutelară locală dacă a admis săvârșirea actelor de violență împotriva copilului, de neglijență sau care lezează drepturile copilului, precum și dacă nu-și exercită corespunzător atribuțiile stipulate. Constatarea faptelor respective se efectuează conform instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și ale traficului, aprobate de către Guvern.

[Art.13⁶ introdus prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Capitolul V

DETERMINAREA STATUTULUI COPILULUI

Articolul 14. Copiii rămași temporar fără ocrotire părintească

(1) Statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească se atribuie copiilor:

a) ai căror părinți lipsesc o perioadă mai mare de 30 de zile din cauza aflării la tratament în condiții de staționar în instituții medicale, fapt confirmat de certificatul medical eliberat de instituția medicală

corespunzătoare;

b) ai căror părinți nu au posibilitatea să-și îndeplinească obligațiile de creștere și educare a copiilor din cauza unor probleme grave de sănătate, fiind imobilizați la pat, sau din cauza unei dizabilități severe, fapt confirmat de certificatul consiliului de expertiză medicală a vitalității sau de certificatul medical eliberat de instituția medicală care supraveghează pacientul;

c) ai căror părinți se află în arest, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

d) luați de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

e) ai căror părinți lipsesc, fiind anunțați în căutare de către organele de drept pentru comiterea de infracțiuni, fapt confirmat printr-un act eliberat de organul de poliție;

f) ai căror părinți au fost pedepsiți cu privațiune de libertate, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

g) ale căror date de identitate nu sînt cunoscute;

h) în privința părinților cărora se află în derulare procese judiciare privind decăderea din drepturile părintești, privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sau privind declararea lor ca fiind dispăruți fără urmă sau decedați.

(2) Statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească se retrage în cazurile:

a) recunoașterii sau stabilirii paternității, conform prevederilor art.47 alin.(5)–(6) și art.48 din [Codul familiei](#);

b) încetării circumstanțelor prevăzute la alin.(1) lit.a), b) sau h) din prezentul articol și constatării faptului că părinții /unicul părinte sînt apti să-și îndeplinească drepturile și obligațiile privind creșterea și educația copiilor, fapt confirmat prin avizul autorității tutelare locale în a cărei rază domiciliază părinții;

c) prezentării adeverinței de eliberare dintr-o instituție penitenciară sau de sub arest a mamei/tatălui copilului și a cererii acestora cu privire la înapoierea copilului, depusă la autoritatea tutelară teritorială care a stabilit statutul copilului, precum și a avizului autorității tutelare locale în a cărei rază domiciliază părinții privind oportunitatea înapoierii copilului pentru educație mamei/tatălui, întocmit în urma evaluării de către asistentul social comunitar a garanțiilor morale și a condițiilor materiale ale părinților;

d) anulării hotărîrii instanței de judecată privind luarea copilului de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești;

e) pronunțării hotărîrii instanței de judecată privind înapoierea copilului care a fost luat de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești conform procedurii judiciare;

f) scoaterii mamei/tatălui de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale în condițiile art.284 și 285 din Codul de procedură penală;

g) atingerii de către copil a vîrstei la care are capacitatea deplină de exercițiu;

h) obținerii documentelor ce confirmă identitatea copilului ale cărui date de identitate nu erau cunoscute, precum și a datelor despre părinții lui, în baza avizului autorității tutelare locale în a cărei rază domiciliază părinții privind oportunitatea înapoierii copilului, întocmit în urma evaluării de către asistentul social comunitar a garanțiilor morale și a condițiilor materiale ale părinților.

[Art.14 modificat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

[Art.14 modificat prin [Legea nr.238 din 08.11.2018](#), în vigoare 30.12.2018]

Articolul 15. Copiii rămași fără ocrotire părintească

(1) Statutul de copil rămas fără ocrotire părintească se atribuie copiilor ai căror părinți:

a) sînt decedați, fapt confirmat printr-un certificat de deces;

b) au fost decăzuți din drepturile părintești, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

c) sînt supuși unei măsuri de ocrotire judiciară, fapt confirmat prin hotărîre a instanței de judecată;

d) au fost declarați dispăruți fără urmă, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

e) au fost declarați decedați, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată;

f) i-au abandonat, fapt confirmat printr-o hotărîre a instanței de judecată.

(2) Statutul de copil rămas fără ocrotire părintească se retrage în cazurile:

a) anulării hotărîrii instanței de judecată privind decăderea din drepturile părintești a părinților copilului;

b) restabilirii în drepturile părintești a mamei/tatălui copilului;

c) adopției copilului, încuviințată printr-o hotărîre a instanței de judecată;

d) recunoașterii sau stabilirii paternității, conform prevederilor art.47 alin.(5) și (6) și art.48 din

[Codul familiei](#);

e) expirării sau revocării măsurii de ocrotire judiciare instituite în privința mamei/tatălui copilului;

f) pronunțării hotărîrii instanței de judecată privind declararea capacității de exercițiu depline a mamei/tatălui copilului;

g) anulării hotărîrii instanței de judecată privind declararea mamei/tatălui copilului ca fiind dispărută/dispărut fără urmă;

h) anulării hotărîrii instanței de judecată privind declararea mamei/tatălui copilului ca fiind decedată/decedat;

i) atingerii de către copil a vârstei la care are capacitatea deplină de exercițiu.

[Art.15 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Articolul 16. Termenul de determinare a statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească

(1) Autoritatea tutelară teritorială în evidența căreia se află copilul, în cooperare cu autoritatea tutelară locală, întreprinde acțiunile necesare pentru (re)integrarea în familie a copilului sau pentru stabilirea statutului copilului, acțiuni care, cumulativ, nu vor depăși 6 luni.

(2) Măsurile de (re)integrare a copilului în familie se efectuează conform unui plan individual de asistență.

(3) Statutul copilului se stabilește din data la care au fost întrunite condițiile corespunzătoare, în conformitate cu art.14, 15 și art.17 alin.(2).

(4) Acțiunile ce țin de stabilirea statutului copilului sunt realizate în mod prioritar.

[Art.16 completat prin [Legea nr.112 din 09.07.2020](#), în vigoare 14.08.2020]

Articolul 17. Stabilirea statutului copilului

(1) Dispoziția privind stabilirea sau retragerea statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească se emite de către autoritatea tutelară teritorială.

(2) Concomitent cu emiterea dispoziției privind stabilirea statutului de copil rămas fără ocrotire părintească, autoritatea tutelară teritorială emite dispoziția privind stabilirea statutului de copil adoptabil, luarea în evidență a acestuia și întreprinderea măsurilor de adopție a copilului conform prevederilor legislației, cu excepția copiilor rămași fără ocrotire părintească care sînt plasați sub tutelă/curatelă în familia extinsă.

(3) Pe parcursul procesului de stabilire a statutului, autoritatea tutelară este obligată să asigure copilului informații și explicații clare și complete, potrivit vârstei și gradului său de maturitate, privind etapele și durata procesului de stabilire a statutului, privind efectele acestuia și formele de protecție aplicabile.

(4) În procesul de stabilire a statutului și de identificare a serviciului de plasament se ține cont de opinia, de dorințele și de sentimentele copilului în funcție de vârsta și gradul său de maturitate.

[Art.17 completat prin [Legea nr.112 din 09.07.2020](#), în vigoare 14.08.2020]

Articolul 18. Evidența copiilor separați de părinți

(1) Evidența copiilor separați de părinți se ține de către:

a) autoritatea tutelară locală care a dispus plasamentul de urgență al copilului sau cea de la domiciliul custodelui;

b) autoritatea tutelară teritorială care a emis dispoziția de plasament planificat;

c) autoritatea centrală pentru protecția copilului, pe baza datelor prezentate de autoritățile tutelare teritoriale.

(2) Registrele de evidență a copiilor separați de părinți se țin de către autoritatea tutelară locală și de către specialiștii responsabili din cadrul autorităților tutelare teritoriale.

[Art.18 modificat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Capitolul VI COOPERAREA ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI COPILULUI

Articolul 19. Cooperarea dintre autoritățile tutelare

Autoritățile tutelare locale și cele teritoriale din diferite unități administrativ-teritoriale sînt obligate să coopereze în domeniul protecției copilului prin obținerea și transmiterea informațiilor și a documentelor necesare pentru identificarea, evaluarea, acordarea asistenței și stabilirea statutului copiilor.

Articolul 20. Cooperarea intersectorială

Angajații autorităților publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept în conformitate cu mecanismele de cooperare intersectorială aprobate de către Guvern sunt obligați:

a) să transmită autorității tutelare competente sesizările privind copiii aflați în situație de risc, precum și cele privind cazurile de abuz, neglijare sau exploatare a copiilor în cadrul serviciilor sociale, al instituțiilor medicale, educaționale, culturale;

b) să participe la activitatea echipelor multidisciplinare în procesul de evaluare inițială și complexă a situației copilului la solicitarea autorității tutelare locale, precum și la elaborarea și implementarea planului individualizat de asistență;

c) să întreprindă măsurile ce se impun pentru prevenirea primară a riscurilor privind bunăstarea copilului.

[Art.20 modificat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Capitolul VII RĂSPUNDEREA

Articolul 21. Respectarea termenelor și procedurilor în activitatea autorităților tutelare

(1) Autoritățile tutelare sînt obligate să respecte termenele și procedurile în procesul de identificare, luare în evidență, plasament, stabilire a statutului, monitorizare a situației copiilor și de prezentare a informației autorităților de resort conform prevederilor prezentei legi, ale regulamentului de activitate aprobat de Guvern și ale altor acte normative.

(1¹) Informația solicitată de autoritatea centrală pentru protecția copilului se prezintă de către autoritățile tutelare în termen de 10 zile lucrătoare, dacă în solicitare nu este stabilit un alt termen.

(2) În caz de nerespectare a termenelor și procedurilor prevăzute de legislație, persoanele responsabile pot fi trase la răspundere în condițiile legii.

[Art.21 completat prin Legea nr.112 din 09.07.2020, în vigoare 14.08.2020]

Articolul 22. Răspunderea pentru încălcarea prezentei legi

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală, în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) Sînt pasibile de răspundere următoarele acțiuni/inacțiuni ale autorităților, instituțiilor sau persoanelor responsabile:

a) nerespectarea condițiilor legale de recepționare și înregistrare a sesizărilor privind copiii aflați în situație de risc;

b) încălcarea fără motive întemeiate a termenului stabilit de lege pentru inițierea sau desfășurarea procedurii de evaluare inițială a situației copilului și de stabilire a statutului acestuia ori de (re)integrare a acestuia în familie;

c) asistența sau monitorizarea necorespunzătoare a copiilor aflați în situație de risc, a copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească sau a copiilor rămași fără ocrotire părintească;

d) tergiversarea fără motive întemeiate a prezentării către autoritatea centrală pentru protecția copilului a informației despre copiii separați de părinți, copiii rămași temporar fără ocrotire părintească și copiii rămași fără ocrotire părintească;

e) neasigurarea controlului asupra condițiilor de întreținere, educație și instruire în familie a copiilor aflați în situație de risc care sînt în evidență, precum și a copiilor aflați în plasament;

f) plasarea neîntemeiată sau cu încălcarea condițiilor stabilite de lege în serviciul de plasament de tip rezidențial a copilului separat de părinți, a celui rămas temporar fără ocrotire părintească sau a celui rămas fără ocrotire părintească;

g) încălcarea fără motive întemeiate a termenului prevăzut de legislație pentru sesizarea autorității tutelare privind copiii aflați în situație de risc;

h) neîndeplinirea, fără motive întemeiate, de către părinți, de către persoanele care îi înlocuiesc sau de către persoanele în grija cărora copiii se află potrivit legii a dispozițiilor legitime ale autorității tutelare în scopul asigurării respectării drepturilor și intereselor copiilor;

i) neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinți sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligațiilor părintești, dacă aceasta a determinat plasamentul de urgență al copilului;

j) eschivarea sub orice formă a părinților sau a persoanelor care îi înlocuiesc de la procesul de reintegrare a copilului în familie;

k) aflarea copilului în pericol iminent din cauza lipsei de supraveghere din partea părinților, a reprezentanților legali sau a altor persoane în grija cărora acesta se află.

(3) Prejudiciul material sau cel moral cauzat copilului de către persoane fizice sau juridice urmează a fi reparat în modul stabilit de lege.

Capitolul VIII

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 23.

(1) Prezenta lege intră în vigoare de la 1 ianuarie 2014.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

c) va elabora și va adopta actele normative necesare pentru implementarea prezentei legi.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi, [Codul familiei nr.1316-XIV din 26 octombrie 2000](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.47–48, art.210), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3, textul “condițiile, modalitatea, formele și efectele protecției juridice a copiilor orfani și a celor rămași fără ocrotire părintească sau aflați în alte situații vulnerabile” se exclude.

2. La articolul 71 alineatul (3), textul “7 zile” se substituie cu textul “3 zile lucrătoare”.

3. Capitolul 17 se abrogă.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Igor CORMAN

Chișinău, 14 iunie 2013.

Nr.140.